Nummer en organisatie	Samenvatting zienswijze	Voorgestelde beantwoording	Aanleiding tot aanpassing
1. PVDA Sluis	1.1 Er wordt uiteengezet waarom een nieuw bedrijventerrein tussen Schoondijke en IJzendijke bezwaarlijk is. Belangrijkste argument is vooral de verstoring van het openbare landschap en de karakteristieke vergezichten Speerpunt van deze zienswijze is dat men niet tegen de komst van extra ruimte voor bedrijvigheid is maar wel op een nieuwe plek in het open landschap. Voorstel is om extra ruimte voor bedrijvigheid te voorzien aansluitend aan bestaande bedrijventerreinen zoals bij Oostburg, Sluis, Eede of Breskens.	1.1 We hebben de economische agenda vastgesteld december 2025 met daarin ook een focus op economische verbreding. In deze visie is opgenomen dat we willen groeien en dat we de economie minder afhankelijk willen maken van de bestaande sectoren. Om de groei te kunnen realiseren, willen we een 5e sector (verzamelnaam voor meerdere sectoren) aan ons binden. De huidige bedrijventerreinen zijn vol en de mogelijkheid om deze uit te breiden is beperkt. Daarnaast zijn er op dit moment alleen kleinschalige bedrijventerreinen in onze gemeente en om de groei te kunnen realiseren onderzoeken we de mogelijkheid naar een grootschalig bedrijventerrein, zodat de nieuwe sector ook een plaats heeft om zich te vestigen. Ook het vigerende provinciale beleid (Provinciale omgevingsvisie) geeft aan dat voor onze bedrijventerreinen slechts kleinschalige uitbreidingen toegestaan zijn en dat grootschalige bedrijvigheid geclusterd dient te worden. Daar sluit deze doorvertaling bij aan. Daarnaast zal deze ontwikkeling inderdaad impact hebben op het openbare landschap en bepaalde vergezichten. Belangrijke toevoeging voor de volledigheid is wel dat op de kaart een groot zoekgebied is opgenomen. Dit omdat de exacte locatiekeuze nader uitgewerkt dient te worden en scenario's onderzocht moeten worden. Om verwarring te voorkomen merken we dus nogmaals op dat het nieuwe bedrijventerrein niet de gehele oppervlakte tussen IJzendijke en Schoondijke zal beslaan.	1.1 geen aanleiding tot aanpassing.

		Omdat er op dit moment dus weinig tot geen uitbreidingsmogelijkheden meer op de bestaande bedrijventerreinen zijn en we een grootschalig bedrijventerrein willen realiseren stellen wij voor om in dit zoekgebied een nieuw bedrijventerrein tussen Schoondijke en IJzendijke te realiseren met een hoogwaardige ontsluiting.	
2. Cumela	2.1 Indiener geeft een uiteenzetting over waar zij voor staan, wie zij behartigen en welke doelen zij nastreven Er wordt aangegeven dat men in beginsel positief kijkt naar de omgevingsvisie zoals die nu ter inzage ligt maar wil graag enkele punten meegeven: 2.2 Er wordt gevraagd om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen, alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied om uitvoering te kunnen geven aan de gestelde ambities in de omgevingsvisie	2.1 We nemen kennis van wie Cumela is en waar ze voor staan. 2.2 In de visie is opgenomen onder 4.5 economie – bedrijvigheid dat we ons willen inzetten om de bestaande bedrijventerreinen goed bereikbaar te maken en te houden. Ook sluiten we uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen niet uit, mits dit niet concurrerend werkt met het nieuw te realiseren bedrijventerrein en er aantoonbare vraag is naar nieuwe kavels of uitbreiding van bestaande bedrijven. De eerste focus ligt echter op de realisatie van het nieuwe bedrijventerrein, maar uitbreiding wordt dus niet uitgesloten.	2.1 geen aanleiding tot aanpassing. 2.2 geen aanleiding tot aanpassing.

	2.3 Het verzoek is om het bestaansrecht van cumela-gelieerde bedrijven te erkennen en specifiek te benoemen in de visie 2.4 Men vraagt om bij de aanleg, verandering of onderhoud van alle ontsluitingswegen rekening te houden met het materiaal van cumelabedrijven. 2.5 Verzoek om bij de bedrijfslocaties van de cumelabedrijven voldoende (buiten)opslagmogelijkheden toe te staan en dit expliciet te benoemen in de omgevingsvisie	2.3 In de omgevingsvisie doen wij geen uitspraken over ontwikkelruimte voor specifieke bedrijfstypes. We stellen dan ook voor niet in te gaan op dit verzoek. 2.4 De gemeente Sluis onderschrijft het belang van goede bereikbaarheid. Dit is in lijn met de ambitie om bedrijventerreinen goed bereikbaar te maken en houden. Bij de aanleg, verandering of onderhoud van ontsluitingswegen wordt er rekening gehouden met alle beoogde weggebruikers, inclusief cumelabedrijven. 2.5 De visie bevat geen regels over bouw- of gebruiksmogelijkheden; deze volgen later in het omgevingsplan. In dat kader zullen we – waar relevant – aandacht besteden aan de behoefte aan buitenopslag bij bestaande bedrijven in het buitengebied.	2.3 geen aanleiding tot aanpassing. 2.4 geen aanleiding tot aanpassing. 2.5 geen aanleiding tot aanpassing.

	2.6 Graag ziet men dat bij de bedrijfslocatie van cumelabedrijven voldoende mogelijkheden gecreëerd worden om energie op te wekken en op te slaan en dit expliciet te benoemen. Daar waar het de omgevingsvisie betreft wordt gevraagd deze punten daarin te verankeren en daar waar het beter past binnen een omgevingsplan wordt gevraagd deze punten daar in te verwerken. Indiener doet het aanbod om mee te denken voor een eventuele uitwerking van deze punten van de zienswijze.	2.6 De gemeente staat positief tegenover nieuwe initiatieven voor de opwerk en opslag van duurzame energie. Hierover hebben we het volgende opgenomen in de overkoepelende ambitie “Sluis opent deuren”; bedrijventerreinen bieden kansen voor lokale energieopwekking en slim energiegebruik. We willen energiehubs ontwikkelen, zodat onze bedrijventerreinen hun energie samen kunnen delen. Afhankelijk van het initiatief is het dus mogelijk om energie op te wekken en dit op te slaan.	2.6 Geen aanleiding tot aanpassing.
3. Indiener 3	3.1 Indiener geeft een uiteenzetting waarom hij zich verbonden voelt met de streek ook al is hij hier niet woonachtig en wat onze gemeente voor hem uniek maakt. Vanuit die verbondenheid heeft hij een zienswijze opgesteld met enkele punten van aandacht: 3.2 Maak de belangenafweging nog explicieter per gebied en gebiedstype. Indiener is van mening dat er zeker een voorzet wordt gedaan in de visie maar zou dit graag nog nadrukkelijker zien terugkomen omdat er zijn inziens teveel vrijheid van interpretatie nog kan zitten	3.1 Zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen 3.2 De omgevingsvisie behoudt een bepaald abstractieniveau op hoofdlijnen. De doorvertaling van deze keuzes zal terugkomen in aparte omgevingsplannen, programma’s, projecten of beleidsnota’s.	3.1 geen aanleiding tot aanpassing. 3.2 geen aanleiding tot aanpassing.

	3.3 Er wordt gevraagd om nog scherper beleid voor toeristische groei en de begrenzing daarvan. De aanbeveling is om nog scherper en terughoudender te zijn in het toestaan van recreatieve ontwikkelingen 3.4 Onderbouw de gewenste groei-ambitie met scenario's en een reëel risicoperspectief. Er wordt gevraagd om deze ambitie nader uit te werken en in te spelen op de mogelijke situatie dat deze ambitie niet gehaald wordt of in mindere mate 3.5 Bescherm permanente bewoning met concrete instrumenten en niet alleen met intenties. Indiener is van mening dat dit goed geborgd dient te zijn om een leefbare streek te behouden en de ambitie te verwezenlijken.	3.3 In deze visie wordt geen nieuw toeristisch beleid beschreven. We zoeken aansluiting bij de beleidsuitgangspunten die we hebben onderschreven via de Provinciale Kustvisie en overige gemeentelijk beleid. 3.4 De ambitie die is gesteld is een scenario voor de lange termijn. Sturing op deze ambitie zal plaatsvinden periodiek via aparte beleidsnota's maar ook via de omgevingsvisie zelf die eens in de 4 jaar herzien zal worden. De route naar de ambitie is nadrukkelijk geen statisch gegeven. 3.5 Dit is reeds vastgelegd in het woonbeleid en de daarop gebaseerde huisvestingsverordening.	3.3 geen aanleiding tot aanpassing. 3.4 geen aanleiding tot aanpassing. 3.5 geen aanleiding tot aanpassing.

	3.6 Vertaal klimaat, water en landschap naar concrete ruimtelijke randvoorwaarden. Indiener is van mening dat de visie daarvoor goede uitgangspunten benoemd maar deze onvoldoende concreet zijn door vertaald.	3.6 Het blijft een visie op hoofdlijnen. De concrete uitwerking zal terugkomen in aparte plannen, projecten en programma's. Denk hierbij aan de uitwerking van het Landschapspark Zwinstreek, de uitwerking van thema klimaat vanuit het Nationaal Programma Vitale Regio's en de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland en Zeeuws Vlaanderen.	3.6 geen aanleiding tot aanpassing.
	3.7 Koppel de visie aan een uitvoeringsagenda met een financiële paragraaf. In de visie wordt geen apart uitvoeringsbudget opgenomen maar wordt aangegeven dat projecten en programma's afzonderlijk worden op opgepakt en uitgewerkt. Voorgesteld wordt om dit alsnog toe te voegen aan de visie.	3.7 De visie is te veelomvattend om daar een apart budget voor te reserveren. Alle voorgenomen wensen zijn reeds eerder benoemd in aparte beleidsnota's en programma's waarbij indien middelen benodigd zijn daar apart naar gekeken is via de vaststelling of danwel de begroting.	3.7 geen aanleiding tot aanpassing.

	3.8 Verduidelijk de positie ten opzichte van rijksprojecten van nationaal belang. Ontwikkelingen als een mogelijke kerncentrale of aanlanding van wind op zee worden niet geregeld in de omgevingsvisie maar kunnen wel de nodige impact hebben. Vraag is om hier expliciet standpunten over in te nemen hoe we ons verhouden tot zulke ontwikkelingen en mochten deze doorgang vinden wat dan onze landschappelijke- en leefbaarheidswaarden zijn. 3.9 Werk de grensregio-positie met Vlaanderen concreter uit. Voor de grensoverschrijdende positie wordt vooral in de visie verwezen naar het Masterplan Landschapspark Zwintreek en dat is naar mening van de indiener onvoldoende. Dit zou ook op andere beleidsterreinen meer geborgd moeten zijn en ook meer bestuurlijk vastgelegd.	3.8 Dat mogelijke ontwikkelingen zoals de komst van een kerncentrale impact hebben op de omgeving is een gegeven. De omgevingsvisie is echter een ruimtelijk kader waarbinnen de gemaakte keuzes worden doorvertaald. Zolang er nog geen keuzes zijn gemaakt over de ontwikkeling zoals een kerncentrale of een aanlanding van wind op zee wordt het opportuun geacht om daar reeds nu allerlei maatregelen al in door te vertalen. Los van of deze wel of niet doorgang vinden maar ook het feit dat daar nog heel veel onduidelijkheid is over de gevolgen. Dit neemt niet weg dat daar aparte trajecten over lopen waarbij wordt nagedacht over de mogelijke scenario's maar er is te veel onbekend om dat nu door te vertalen. 3.9 De grensregiopositie is zeker een punt van aandacht in alle aspecten die worden beschreven in de omgevingsvisie. In het Masterplan Zwinstreek is deze ook expliciet vastgelegd in een samenwerkingsstructuur. Op andere punten is er zeker grensoverschrijdende samenwerking maar is deze niet geformaliseerd. De suggestie wordt daarom ter harte genomen maar vormt geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie	3.8 geen aanleiding tot aanpassing. 3.9 geen aanleiding tot aanpassing.
4. Stichting Familiefonds de Meidoorn	4.1 indiener zet uit hoe de gemeente Sluis zich anders opstelt tegenover de gemeente Terneuzen en Hulst ten opzichte van groei. In	4.1 Als drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten hebben we de Regiovisie Zeeuws Vlaanderen vastgesteld waarin we als ambitie hebben om te groeien naar 125.000	4.1 geen aanleiding tot aanpassing.

	de gemeenten Terneuzen en Hulst is groei geen doel op zich, maar staat de balans tussen het aantal inwoners en een goed functionerend modern voorzieningsniveau centraal. 4.2 Indiener zet uit dat dat de route tussen Terneuzen-Zelzate een logischere optie richting de havens aan de Belgische en Franse kust is in plaats van een internationale transportas door West-Zeeuws Vlaanderen. Hierbij wordt de omgevingsvisie van Terneuzen aangedragen met daarin een visueel voorbeeld waarin de gemeente Sluis op gebied van logistiek en industrie een maximaal een bijrol speelt, terwijl het in landbouw, toerisme en food een hoofdrol kan vervullen. 4.3 Indiener zet uit dat een bedrijventerrein tussen Schoondijke en IJzendijke een verspilling van tijd en ruimte is, mede gelet op het voorbeeld vanuit de omgevingsvisie van Terneuzen. Uitbreiding van bedrijventerreinen in Eede, Oostburg en/of Biervliet, gekoppeld aan een revitalisering van het bestaande terrein lijkt ruimtelijk gezien veel logischer.	inwoners. Vanuit die gezamenlijke ambitie werken we als regio samen aan een stijging van het inwoneraantal met als doel de leefbaarheid te vergroten via behoud en versterking van voorzieningen op allerlei terreinen. 4.2 Als Sluis willen we nadrukkelijk de keuze maken om hier op een andere manier invulling aan te geven dan in de zienswijze wordt voorgesteld. Wij zijn van mening dat een verbreding van de N61 specifieke kansen biedt op het gebied van economie en werkgelegenheid en dat dit ook een rol speelt in de aantrekkelijkheid als regio in zijn geheel. We kiezen er bewust voor om breder te oriënteren dan landbouw, toerisme en food. 4.3 Zie beantwoording zienswijze 1	4.2 geen aanleiding tot aanpassing. 4.3 geen aanleiding tot aanpassing.

	4.4 Indiener staat achter de keuze om de woningbouwopgave voor het overgrote deel te laten landen in de vijf dragende kernen. Voor Oostburg en Breskens lijdt de randvoorwaarde die gesteld is in de visie tot een logische conclusie, echter is dit voor de andere kernen minder logisch, wat wringt omdat hier het (voorlopig) voorkeursrecht wel op de betrokken percelen is gevestigd. 4.5 Er wordt uiteengezet waarom specifiek in Sluis het zoekgebied bezwaarlijk is. Er wordt een groot gebied als zoekgebied aangemerkt, waarbij er op een klein gedeelte voorkeursrecht wordt gevestigd. Woningbouw wordt echter juridisch niet mogelijk gemaakt als gevolg van de spuitzone van 50m. Ook wordt er gehandeld in strijd met eigen beleid. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Sluis 2008 is namelijk een tekst opgenomen waarin wordt beschreven dat het wenselijk is om de camping en het aangrenzende gebied op langere termijn te verplaatsen ten behoeve van een andere functie, waaronder woningbouw.	4.4 We hebben ervoor gekozen om de grootste ruimtelijke ontwikkelingen op de aangegeven locaties te voorzien. Gebaseerd op de aangegeven randvoorwaarden hebben we de locaties voor alle dragende kernen weergeven, advies is ook om bij dit standpunt te blijven. De nadruk wordt nogmaals gelegd op dat deze zoneringen andere ontwikkelingen niet uitsluiten, maar we de grootste ontwikkelingen wel op de aangegeven locaties voorzien. 4.5 Er wordt een beroep gedaan op het bestemmingsplan Sluis 2008. Dit is een relatief lange tijd terug, waarbij er andere omstandigheden gelden voor de gemeente en de toekomst er op dat moment anders uitzag. Op dit moment hebben we te maken met een andere mentaliteit, we willen namelijk groeien. Vanuit deze groeiambitie wordt de locatie buiten Sluis dan ook aangemerkt als zoekgebied voor woningbouw. We willen nogmaals ook onderstrepen dat het een het ander niet uitsluit. Herstructurering binnen de kernen wordt weldegelijk aangemoedigd, maar vanuit de groeiambitie willen we dit niet als enige optie zien. Daarom is er gekozen om een zoekgebied buiten de kern sluis aan te merken.	4.4 geen aanleiding tot aanpassing. 4.5 geen aanleiding tot aanpassing.

	4.6 Indiener zet verder uit waarom het vestigen van het zoekgebied voor woningbouw in Sluis ten zuidwesten geen logische keuze is en geeft aan dat het voorlopige voorkeursrecht op het perceel van tafel gehaald kan worden. 4.7 Er wordt aanbevolen om met stedenbouwkundigen en landschapsdeskundigen die de regio goed kennen een traject op te tuigen, waarin in samenspraak met inwoners de ontwikkeling van de drie kernen (Sluis, Aardenburg, IJzendijke) op langere termijn wordt doorvertaald.	4.6 Er loopt een apart traject via de bezwaar commissie over het vestigen van het voorkeursrecht. Dit wordt via die route behandeld, daarom gaan we hier in de behandeling van de zienswijzen van de omgevingsvisie verder niet op in. 4.7 De visie reflecteert alleen een doorvertaling van het huidige beleid en weerspiegelt dit op kaarten door. Bij de uiteindelijke ontwikkeling van de betreffende gebieden wordt er ook een participatietraject opgestart, deze opmerking wordt dan ook voor nu als ter kennisname aangenomen.	4.6 geen aanleiding tot aanpassing. 4.7 geen aanleiding tot aanpassing.
5. Groenlinks Sluis	5.1 Er wordt uiteengezet waarom een nieuw bedrijventerrein tussen Schoondijke en IJzendijke bezwaarlijk is. Belangrijkste argument is vooral de verstoring van het openbare landschap en de karakteristieke vergezichten 5.2 Speerpunt van deze zienswijze is dat men niet tegen de komst van extra ruimte voor bedrijvigheid is, maar wel tussen IJzendijke en Schoondijke. De locatie detoneert met het open agrarische landschap.	5.1 Zie zienswijze 1 5.2 Zie zienswijze 1.	5.1 geen aanleiding tot aanpassing. 5.2 geen aanleiding tot aanpassing.

	5.3 De uitbreiding wordt liever gezien bij bestaande bedrijventerreinen bij de kernen, mits deze klimaat-adaptief en natuurinclusief worden gemaakt.	5.3 In de visie staat beschreven op meerdere punten dat we waarde hechten aan nieuwe ontwikkelingen waarbij ook nagedacht wordt over klimaatadaptatie. Ook bij de komst van een nieuw bedrijventerrein, ongeacht de locatie, zal dat een punt zijn wat meegenomen wordt bij de ontwikkeling.	5.3 geen aanleiding tot aanpassing.
	5.4 Op de natura 2000 kaart is de Verdronken Zwarte Polder niet weergeven en gemarkeerd, GroenLinks ziet dit graag gecorrigeerd.	5.4 Vanwege de lagere kwaliteit lijkt het inderdaad dat de verdronken Zwarte polder niet weergeven en gemarkeerd is. Er is een hogere definitie kaart ontwikkeld, waarin goed weergeven is dat de Zwarte Polder een natura 2000 gebied is. De definitie en opmaak van de visie wordt verbeterd.	5.4 De opmaak en de definitie van de beelden wordt verbeterd.
	5.5 GroenLinks ziet graag de uitwerkingen van het Netwerk Nieuwe Natuur, vastgesteld door de provincie en beschreven in de Natuurbeschermingswet, benoemd en gevisualiseerd worden in de Omgevingsvisie.	5.5 Dit punt nemen we over. Het voorstel wordt verder uitgewerkt en de kaart wordt erop aangepast. De begrenzing van de gebieden die bij het Natuurnetwerk Zeeland horen staan in de omgevingsverordening Zeeland 2024. Deze zijn uitgewerkt in het natuurbeheerplan Zeeland 2024. De data hiervan zoals deze gepresenteerd wordt in de Atlas van Zeeland (Onder Natuur -> Natuurbeheerplan Zeeland 2027 -> Natuurbeheerplan Zeeland) voegen we toe aan de kaarten in de omgevingsvisie.	5.5 Natuurnetwerk Zeeland zal op de definitieve kaarten worden toegevoegd

	5.6 De visie ontbreekt een visualisatie van de te verwachten klimaat-adaptieve maatregelen, voor zover deze een claim op de open ruimte leggen. Er moet ruimte gereserveerd worden voor verzwaring van de zeewering of verruiming van het stroombed. GroenLinks verwacht dat conform de studie van de Deltacommissie een aantal polders aangewezen worden als zoekgebied hiervoor/	5.6 De punten die worden aangekaart zijn allemaal verschillende maatregelen die in de toekomst genomen moeten worden. Hierover zijn echter nog veel onduidelijkheden, we adviseren dan ook om op dit moment niet in te gaan op dit verzoek.	5.6 geen aanleiding tot aanpassing.
	5.7 Conform het nieuwe stikstofbeleid worden er bij de Natura 2000 gebieden zones ingesteld waar de hoeveelheid stikstof drastisch dient af te nemen. (zone van 500m). GroenLinks ziet deze graag terug op de kaart.	5.7 De zoneringen waar naar verwezen wordt zijn nog niet vastgesteld. Onbekend is op dit moment welke natura 2000 gebieden definitief zoneringen krijgen van 500m (of groter). Bij een herziening van de omgevingsvisie in de toekomst kan er opnieuw worden afgewogen om dit op de kaarten te projecteren.	5.7 geen aanleiding tot aanpassing.
	5.8 De staten van de Provincie Zeeland heeft zich in mei 2026 uitgesproken voor een stop op het toerisme, GroenLinks beveelt aan om het provinciaal beleid voor toerisme op te nemen in het gemeentelijk Omgevingsvisie.	5.8 Er is door Provinciale Staten geen formele stop op toerisme gezet. Wel zijn er een aantal uitgangspunten geformuleerd voor de ontwikkeling van o.a. kleinschalig kamperen. Er wordt door de Provincie gewerkt aan een nieuw afwegingskader voor verblijfsrecreatieve ontwikkelingen maar dat is op dit moment nog niet vastgesteld. Op het moment dat dat wel het geval is en dat betekent een verandering van beleidsmatige uitgangspunten zullen deze ook door ons doorvertaald worden in eigen beleid.	5.8 geen aanleiding tot aanpassing.

6. Stichting Zeeuws Platform Stralingsrisico	6.1 Indiener geeft een uiteenzetting over waar zij voor staan, wie zij behartigen en welke doelen zij nastreven 6.2 Indiener zet een tal van aandachtspunten voor de thema's Wonen en Gezonde Leefomgeving op een rij, hierin komen verschillende punten terug om de levens van elektrogevoeligen in de volle breedte te verbeteren. 6.3 Indiener zet uit dat dezelfde tekst m.b.t. straling zoals die is opgenomen in de Zeeuwse Provinciale Omgevingsvisie 2021, deel A, pag. 32 opgenomen moet worden in de gemeentelijke omgevingsvisie, of een tekst die	6.1 We nemen kennis van wie Stichting Zeeuws Platform Stralingsrisico is, waar ze voor staan en welke belangen ze behartigen. 6.2 De stichting doet een beroep op de gemeente om het aspect straling volledig te integreren binnen de visie. We hebben hiervoor advies opgevraagd bij de GGD en op dit moment is er nog onvoldoende (wetenschappelijk) bewijs en duidelijkheid omtrent stralingsrisico om dit volledig te integreren in de omgevingsvisie. Mocht uit toekomstig onderzoek blijken dat stralingsrisico inderdaad een thema is waar wij als gemeente beleid op moeten ontwikkelen en dit integreren in onze uitvoeringsplannen dan zullen we dat te zijner tijd doen. Het is daarbij overigens niet voor de hand liggend dat de omgevingsvisie daarvoor het eerste aangewezen beleidsstuk is om een gemeentelijk standpunt in te nemen en uit te werken. Daarnaast gaat de omgevingsvisie over het strategisch beleid voor de fysieke leefomgeving van Sluis. De visie heeft daarmee betrekking op hoofdlijnen en niet op het concreet uitvoeren van maatregelen. 6.3 De provinciale omgevingsvisie en de gemeentelijke omgevingsvisie hebben ieder een eigen beleidskader en reikwijdte. Het provinciale beleid is daarmee niet zonder meer één-op-één van toepassing op gemeentelijk beleidsniveau. De gemeentelijke visie	6.1 geen aanleiding tot aanpassing. 6.2 geen aanleiding tot aanpassing. 6.3 geen aanleiding tot aanpassing.

	inhoudelijk vergelijkbaar is om regionaal en lokaal op één lijn te komen.	bevat een eigen integrale afweging van de voor de gemeente relevantie beleidsdoelen en uitgangspunten. Wij zien daarom, mede op basis van de beantwoording onder 6.2, geen aanleiding om de voorgestelde tekst over te nemen of een inhoudelijk vergelijkbare tekst toe te voegen.	
7. RMDO Sluis	7.1 Binnen de vijf dragende kernen ligt de focus met name op de doelgroepen arbeidsmigranten en jonge gezinnen. De RMDO beschouwt het als een gemiste kans dat ouderen en jongeren geen onderdeel zijn van de doelgroep voor de woningbouw. Deze groepen willen ze ook vasthouden of na studie laten terugkeren. 7.2 De RMDO pleit ervoor om in de kleinere kernen 1 á 2 straatjes bij te bouwen om de leefbaarheid in stand te houden, hierbij onderstrepen ze het belang dat deze in de vorm van nultreden woningen of hofjes moeten komen.	7.1 Op pagina 40 staat beschreven dat we ons richten op jongeren (waaronder arbeidsmigranten) en jonge gezinnen. Jongeren worden dus juist expliciet genoemd. Uiteraard is een goede huisvesting van ouderen ook van belang. Met deze tekst proberen we aan te geven dat we ons vooral richten op deze doelgroepen vanuit de ambitie om nieuwe inwoners te trekken. Dit zijn de doelgroepen die extra benodigd zijn om voorzieningen overeind te kunnen houden en onderdeel zijn van de beroepsbevolking. 7.2 In hoofdstuk 4.4 onder “Waar worden deze woningen gerealiseerd?” hebben we de volgende tekst opgenomen: “Er is gekozen voor een evenwichtige groei, met een duidelijke focus op de vijf dragende kernen en met specifieke aandacht voor de realisatie van zorgwoningen in de woonzorgkernen Oostburg en Breskens. Kleinschalige groei in de overige kernen is daarbij niet uitgesloten, maar grotere woningbouwontwikkelingen worden voorzien in de	7.1 geen aanleiding tot aanpassing. 7.2 geen aanleiding tot aanpassing.

		dragende kernen". Hiermee sluiten we ontwikkelingen in de kleinere kernen niet uit. We willen juist ruimte bieden voor woningbouwontwikkeling in alle kernen, passend bij de schaal en omvang.	7.3 geen aanleiding tot aanpassing.
	7.3 De RMDO vraagt zich af of de gemeente Sluis ooit een woningbehoeftepeiling heeft uitgevoerd onder haar inwoners.	7.3 In de strategische Regiovisie Zeeuws Vlaanderen (2021) is als uitgangspunt opgenomen dat we als regio willen groeien naar 125.000 inwoners. Dit groeiscenario is vervolgens ook omarmd door de provincie in de visie Zeeland 2050. Onze gemeente heeft dit scenario vervolgens vertaald in de Economische Agenda (2025). In de omgevingsvisie is vervolgens aangegeven waar deze groei gerealiseerd zou kunnen worden. Van een woningbehoeftepeiling onder inwoners is (nog) geen sprake. Een dergelijk onderzoek zegt iets over de soort woningen waar vraag naar is. De Omgevingsvisie gaat niet over een dergelijk detailniveau.	
	7.4 De RMDO adviseert om in de niet-dragende kernen ook straatjes en- hofjeswoningen bij te bouwen.	7.4 Zoals in 7.2 ook uiteengezet wordt sluiten we ontwikkelingen in de kleinere kernen niet uit. Welke soort type woningen er gebouwd worden is afhankelijk van de woonwensen en financiële mogelijkheden van de doelgroepen.	7.4 geen aanleiding tot aanpassing. 7.5 geen aanleiding tot aanpassing.
	7.5 De RMDO adviseert de gemeente om te onderzoeken of de huidige niet-dragende kernen, met name Schoondijke en Groede, de	7.5 We onderschrijven zeker dat er niet alleen in de dragende kernen mogelijkheden moeten zijn en ook andere kernen mogelijkheden moeten hebben.	

	mogelijkheid hebben om uit te groeien als stimuleringskernen. 7.6 De RMDO is van mening dat het clusteren van de detailhandel niet gewenst is, omdat dit bij zou dragen aan het verschralingsbeleid in de kleinere kernen. De mening is dat de functies in de kleinere kernen versterking verdienen i.p.v. verplaatsing. 7.7 Er wordt uiteengezet waarom een nieuw bedrijventerrein tussen Schoondijke en IJzendijke bezwaarlijk is. De RMDO ziet liever uitbreiding bij bestaande terreinen zoals bij Oostburg of Eede, zodat vruchtbare landbouwgrond ongemoeid blijft. 7.8	7.6 Opgenomen in hoofdstuk 4.5 onder “Detailhandel” hebben we het volgende opgenomen:” Door de toename van het aantal inwoners zal de detailhandel als voorziening behouden blijven en mogelijk groeien. Ook in deze sector neemt digitalisering toe, waardoor de grens tussen fysieke en digitale winkels steeds verder vervaagt. Om de detailhandel aantrekkelijk te houden voor zowel inwoners als bezoekers, vinden we het belangrijk dat winkels, met name in de centra, zoveel mogelijk worden geclusterd en geconcentreerd blijven”. Hiermee wordt bedoelt dat we de winkels zoveel mogelijk centreren waar mogelijk om het aantrekkelijk te houden. Hiermee wordt niet bedoelt dat we functies vanuit kleinere kernen verplaatsen naar de dragende kernen. 7.7 Zie beantwoording 1.1 7.8	7.6 geen aanleiding tot aanpassing. 7.7 geen aanleiding tot aanpassing. 7.8

	Uitbreiding van de N61 is volgens de RMDO onnodig. Er is slechts een paar keer per jaar sprake van drukke verkeersbewegingen. De verbreding zou ertoe leiden dat de N61 als internationale route wordt gebruikt voor vrachtverkeer.	De zienswijze gaat hierbij uit van de huidige situatie. Het gekozen groeiscenario voorziet juist een toename in mobiliteit en we willen als gemeente ook inspelen op de kansen die deze verbreding van N61 kan bieden voor zowel inwoners als onze economie.	geen aanleiding tot aanpassing.
	7.9 De RMDO ziet graag dat toegankelijkheid en inclusie expliciet opgenomen worden als uitgangspunt en als kwaliteitscriterium bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie en adviseren om hier ervaringsdeskundigen structureel bij te betrekken.	7.9 We onderschrijven het belang van toegankelijkheid en inclusie en geven bij verdere uitwerking, waar mogelijk, al invulling aan. Dit geldt ook voor het betrekken van ervaringsdeskundigen. De omgevingsvisie is een samenvoeging van bredere uitgangspunten en wettelijke kaders, uitwerking van deze punten vindt plaats in nadere uitvoering van beleid en programma's.	7.9 geen aanleiding tot aanpassing.
	7.10 De leesbaarheid van het document is niet goed. Hierdoor wordt participatie en beoordeling van de visie verre van geoptimaliseerd.	7.10 Wij erkennen dat de kaarten in de ontwerpvisie op onderdelen niet optimaal zijn vormgegeven. Dit punt is tevens aan de orde gekomen tijdens de commissievergadering. Voorafgaand aan de terinzagelegging was het niet meer mogelijk om de kaarten verder te optimaliseren.	7.10 Zie aanpassing 5.5

		De gemaakte opmerkingen zijn meegenomen in de verdere uitwerking van de visie. Inmiddels is het document in een nieuwe opmaak vormgegeven, waarbij onder meer aandacht is besteed aan de leesbaarheid en de presentatie van de kaarten. Hiermee is beoogd de toegankelijkheid en leesbaarheid van de visie als geheel te verbeteren.	
8. TenneT TSO B.V.	8.1 In het kopje Duurzame opwek wordt er verwezen naar VAWOZ, Tennet ziet de alinea graag aangepast, omdat de locatie van het station nog niet bekend is, aan te passen en te verwijzen naar de omgeving van Terneuzen 8.2 Er wordt verzocht om op een passende wijze rekening te (blijven) houden met de aanwezigheid van infrastructuur en eventuele doowerking naar het omgevingsplan. 8.3 Tennet nodigt de gemeente uit om gebruik te maken van de Staalkaart NBNL bij het opstellen van het omgevingsplan en denkt graag mee in het op duurzame wijze opnemen van het hoogspanningsnet.	8.1 Dit zal conform verzoek aangepast worden in de visie 8.2 Dit punt wordt onderschreven maar vormt nu geen aanleiding tot een aanpassing van de omgevingsvisie 8.3 Deze handreiking vanuit Tennet nemen we graag aan. Dit vormt echter geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie	8.10 De alinea wordt aangepast 8.2 geen aanleiding tot aanpassing. 8.3 geen aanleiding tot aanpassing.

9. Hoeve de Lente	9.1 De indiener wilt een toelichting waarom zijn perceel buiten de aangewezen ontwikkellocatie is gelaten. 9.2 De indiener wilt weten hoe de gemeente voornemens is een woningbouwontwikkeling rondom het perceel van de indiener te realiseren zonder onevenredige gevolgen voor de eigendommen en de onderneming. 9.3 De indiener wilt weten of er is onderzocht of een integrale ontwikkeling waarbij het perceel in kwestie is betrokken, ruimtelijk en economisch een betere oplossing vormt.	9.1 De zoneringen in de kaarten zijn een bredere indicatie van ontwikkelingen. Deze kunnen dus groter of kleiner vallen in de toekomst wanneer deze gerealiseerd worden. 9.2 Op dit moment is dit nog niet van toepassing, wanneer er ontwikkelingen gerealiseerd zullen worden gaan er participatietrajecten lopen. Als dit naar voren komt zal de indiener als belanghebbende meegenomen worden. 9.3 Op dit moment is dit nog niet van toepassing, we hebben op dit moment een doorvertaling gemaakt van huidig beleid en waar we die voorzien. Dit komt pas in een later traject.	9.1 geen aanleiding tot aanpassing. 9.2 geen aanleiding tot aanpassing. 9.3 geen aanleiding tot aanpassing.
10. Indiener 10	10.1 Indiener verzoekt een toelichting op basis van welke afweging voor het perceel 3534 te Aardenburg er is gekozen om het gebied achter deze woning aan te merken als mogelijke woningbouwlocatie. Indiener merkt op dat hij nu vrij zicht op het buitengebied heeft en dit graag wilt behouden.	10.1 Er zijn zones ingetekend op de kaart waar mogelijk een grootschaligere woningbouwuitbreiding zou kunnen plaatsvinden. Uitgangspunt hierbij is dat we grootschaligere woningbouwontwikkeling als ambitie hebben in de vijf dragende kernen waaronder Aardenburg. Deze locaties zijn gekozen op basis van enkele ruimtelijke criteria zoals binnen of aangrenzend aan bestaand stedelijk gebied en liggend binnen de rondwegen. Het recht op vrij uitzicht is geen ruimtelijk	10.1 geen aanleiding tot aanpassing.

		relevant argument om ergens een ontwikkeling wel of niet toe te staan.	
	10.2 Indiener verzoekt de gemeente om de voorgestelde visies voor Aardenbrug afzonderlijk te beoordelen en deugdelijk te motiveren. Aardenburg is niet automatisch onderdeel van de algehele visie voor de overige kernen.	10.2 Aardenburg wordt aangemerkt als een van de vijf dragende kernen binnen ons beleid. De overkoepelende ambitie van de gemeente is om qua inwoneraantal te groeien om leefbaarheid en behoud van voorzieningen overeind te houden. Om die reden wordt Aardenburg aangemerkt als een van de kernen waar die grootschaligere groei kan plaatsvinden. Ook voor Aardenburg kan die groei qua inwoneraantal zeker bijdragen aan het instandhouden van het voorzieningenaanbod in de kern.	10.2 geen aanleiding tot aanpassing.
	10.3 Indiener geeft aan dat er op verschillende plekken in de kern Aardenburg gesloopt is maar op die locaties soms nog geen herontwikkeling heeft plaatsgevonden. Dat roept de vraag op of er wel voldoende behoefte is aan nieuwe woningen in Aardenburg. Tenslotte is de oproep om voorlopig de aanwijzing als mogelijk uitbreidingsgebied voor woningbouw in Aardenburg los te laten totdat alle facetten zijn onderzocht.	10.3 Door het gekozen groeiscenario willen we nadrukkelijk afstappen van het voortborduren op bestaande prognoses en verwachtingen maar zelf een groeiambitie neerleggen. Daar willen we proactief op sturen en dus ook die groei organiseren door middel van verschillende acties waaronder het inzetten op grootschaligere woningbouwontwikkelingen binnen onze gemeente .	10.3 geen aanleiding tot aanpassing.
11. Vereniging Praatvliet	11.1 De vereniging zet uiteen hoe deze tot stand is gekomen, met daarbij de opmerking dat ze zich	11.1 Omtrent het vestigen van het voorkeursrecht, zie 4.6 en 10.1	11.1

	beperken tot Aardenburg. Deze zienswijze betreft zich over twee verschillende onderdelen, namelijk op de omgevingsvisie en het vestigen van het voorkeursrecht op percelen. In deze zienswijze beantwoording wordt er alleen ingegaan op de zienswijze die betrekking heeft tot de omgevingsvisie. 11.2 De vereniging vraagt zich af of er onderzoek is gedaan in Aardenburg waar de markt om vraagt. Hierbij zetten zei verschillende argumenten uiteen. 11.3 De vereniging geeft aan dat de visie niet strookt met de economische agenda als het aankomt in kwantiteit, aansluiting bij woonwensen en financiële mogelijkheden van de doelgroepen. 11.4 De vereniging vraagt zich af welke uitgangspunten er zijn gehanteerd om tot de gebieden te komen voor woningbouw en of er alternatieven onderzocht zijn.	11.2 Zie beantwoording 7.3 11.3 De visie beschrijft de gewenste ontwikkelrichting op hoofdlijnen. De concrete invulling van het woningaanbod, waaronder aantallen, woonwensen en betaalbaarheid, wordt nader uitgewerkt bij de verdere uitvoering. De zienswijze leidt daarom niet tot aanpassing van de visie. 11.4 Onder hoofdstuk 4.4 Wonen – “Waar worden deze woningen gerealiseerd?” wordt uiteengezet wat de uitgangspunten van een goede ruimtelijke ordening zijn.	geen aanleiding tot aanpassing. 11.2 geen aanleiding tot aanpassing. 11.3 geen aanleiding tot aanpassing. 11.4 geen aanleiding tot aanpassing.

	11.5 De vereniging geeft aan begrip te hebben dat ondanks de hoge WOZ die betaalt wordt zij geen aanspraak kunnen maken op het uitzicht. Hierbij geven ze wel aan dat als dit besluit genomen wordt het woongenot van in totaal 22 adressen aangetast wordt. Hierbij geven ze aan dat de nadelige gevolgen onvoldoende zijn onderzocht.	11.5 Naast het definiëren van een zoeklocatie is er geen verdere invulling vooralsnog van een woningbouwontwikkeling. Wanneer er, vanuit gemeente danwel een derde, een initiatief nader ontwikkeld wordt zal er altijd overleg plaatsvinden met de omgeving.	11.5 geen aanleiding tot aanpassing.
12. NDV 't Duumpje	12.1 Indiener vraagt de gemeente hoe de balans tussen landbouw en landschap bewaakt en in stand gehouden wordt, met het argument dat het landbouwareaal in de gemeente Sluis in toenemende mate in bezit is van personen die niet in de gemeente wonen. 12.2 Indiender geeft aan dat in de huidige praktijk het landschap niet evolueert met de landbouw, maar ook met toegelaten ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Biedt de voorliggende visie aanknopingspunten voor een betere bescherming van het landschaps-DNA met evt. aanpassing van de beleidsnotitie	12.1 In de Economische Agenda is beschreven dat naar verwachting het landbouwareaal zal afnemen maar we willen wel zorg dragen voor een toekomstgerichte landbouwsector. Op dit moment spelen er veel uitdagingen in het buitengebied op gebied van landbouw, landschap, erfgoed, natuur en water. Vanuit verschillende opgaven willen we integraal kijken naar het benutten van kansen op de verschillende thema's vanuit een totaalplan. De uitwerking hiervan zal na vaststelling van de omgevingsvisie opgepakt worden. 12.2 In de omgevingsvisie wordt geen nieuw beleid geregeld dus ook geen aanpassing van de beleidsnotitie over het verplaatsen van bouwtitels. Verwezen wordt naar de uitwerking waar in 12.1 naar gerefereerd wordt.	12.1 geen aanleiding tot aanpassing. 12.2 geen aanleiding tot aanpassing.

	‘Verplaatsen bouwtitels in het buitengebied gemeente Sluis’? 12.3 De indiener mist in de visie de vertaling van provinciale visies t.a.v. natuur, biodiversiteit, hun kustvisie en de groenblauwe dooradering. 12.4 Indiener stelt voor dat de zoekplaats voor de vijfde economische sector ofwel nabij Schoondijke of nabij IJzendijke moet plaatsvinden, met daarbij de kanttekening dat dit alleen gedaan wordt mits er voldoende vraag bestaat. 12.5 Indiener is van mening dat het verder verbreden van de N61 nodeloos is en geen enkel doel dient. Voorgesteld wordt om in te zetten op een goede afwikkeling van	12.3 In hoofdstuk 4.3 onder “klimaat” staat:” Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dragen bij aan deze ambitie en worden zo ontworpen dat zij bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden. Het beleid sluit hierbij aan op nationale en regionale kaders, zoals het Deltaprogramma, de Zuidwestelijke Delta, de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) en de lokale Klimaatadaptatiestrategie Zeeuws Vlaanderen”. verwijzing naar 3.6 12.4 Zie beantwoording zienswijze 1 12.5 zie beantwoording zienswijze 7.8	12.3 geen aanleiding tot aanpassing. 12.4 geen aanleiding tot aanpassing. 12.5 geen aanleiding tot aanpassing.

	gemotoriseerde verkeersstromen rondom Groede/Boerenhol, Zuidzande, Nieuwvliet en Sluis. 12.6 Indiener stelt voor om mogelijkheden tot afsluiting van bestaande verbindingen voor gemotoriseerd verkeer te overwegen. Dit zou de veiligheid van fietsers en wandelaars ten goede komen. 12.7 De opmaak van de meegeleverde kaarten is onvoldoende duidelijk. Met daarbij ook de opmerking dat niet alle punten uit de legenda aandacht krijgen in de tekst. Er wordt uiteengezet waarom “Kansen voor realiseren voor vrije vismigratie” geen toegevoegde waarde heeft als er in de tekst geen gerelateerde ambitie wordt uitgesproken.	12.6 Een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de gemeente Sluis is bereikbaarheid. Goede bereikbaarheid per auto, maar ook per fiets en te voet. Veiligheid is daarin een belangrijk aspect. De omgevingsvisie geeft daarin richting, maar gaat niet over de wijze waarop we dit uitvoeren. Voor bijvoorbeeld het kustgebied wordt een project gestart om samen met alle wegbeheerders de gewenste ontsluiting in inrichting van de infrastructuur te bespreken. 12.7 Wij erkennen dat de kaarten in de ontwerpvisie op onderdelen niet optimaal zijn vormgegeven. Dit punt is tevens aan de orde gekomen tijdens de commissievergadering. Voorafgaand aan de terinzagelegging was het niet meer mogelijk om de kaarten verder te optimaliseren. De gemaakte opmerkingen zijn meegenomen in de verdere uitwerking van de visie. Inmiddels is het document in een nieuwe opmaak vormgegeven, waarbij onder meer aandacht is besteed aan de leesbaarheid en de presentatie van de kaarten.	12.6 geen aanleiding tot aanpassing. 12.7 Zie aanpassing 5.5

		Hiermee is beoogd de toegankelijkheid en leesbaarheid van de visie als geheel te verbeteren.	
	12.8 Indiener geeft aan dat recreanten en toeristen de gemeente Sluis als paradijs noemen. Hierbij wordt aangegeven dat de indiener vindt dat dit op de eerste plaats ook voor haar inwoners moet gelden.	12.8 Wij onderschreven dit uitgangspunt. De voorgestelde groeiambitie is ook vanuit het doel om de leefbaarheid in stand te houden en verder te vergroten waarbij behoud en versterking van voorzieningen het streven is.	12.8 geen aanleiding tot aanpassing.
13. Paras Concepts	13.1 De indiener verzoekt om meer maatwerk en flexibiliteit bij woningbouwlocaties toe te voegen, waaronder meer mogelijkheden richting het buitengebied en recreatieve structuren.	13.1 De omgevingsvisie beschrijft de visie op woningbouwlocaties vanuit ruimtelijke uitgangspunten. Naast een goede ruimtelijke ordening wordt er specifiek gekozen voor nieuwbouw binnen of aansluitend aan de kernen ten behoeve van behoud en versterking van voorzieningen. Nieuwbouw in het buitengebied zou daar in mindere mate een bijdrage aan leveren los van het feit dat dat vanuit ruimtelijke ordening minder logisch is om versnipperd nieuwbouw toe te staan.	13.1 geen aanleiding tot aanpassing.
	13.2 De indiener verzoekt om wonen, recreatie, leefbaarheid en economie meer in samenhang te benaderen.	13.2 De omgevingsvisie is gebaseerd op het groeiscenario vanuit de Economische Agenda eind 2025. Daarin wordt een totaalbeeld geschetst van onze gemeente waar we naartoe werken en waar deze visie ook volledig op gebaseerd is.	13.2 geen aanleiding tot aanpassing.
	13.3	13.3	13.3

	De indiener verzoekt om landschapskwaliteit en klimaatadaptatie nadrukkelijk als uitgangspunten voor ruimtelijke ontwikkelingen te hanteren.	wij onderschrijven deze suggestie volledig. Bij de aparte hoofdstukken en het Nonagon komen deze punten ook terug.	geen aanleiding tot aanpassing.
	13.4 De indiener verzoekt om herbestemming van erfgoed en karakteristieke bebouwing en ruimte voor lokaal en gebieds-gebonden ondernemerschap actief te faciliteren	13.4 De omgevingsvisie doet op dit punt geen uitspraken. Ons cultuur- en erfgoedbeleid biedt daartoe kansen. Het beleid is vastgesteld op 2 juli 2026. Een uitgangspunt is dat beeldbepalend erfgoed de aantrekkelijkheid van kernen versterkt en bijdraagt aan toerisme, recreatie en vestigingsbereidheid. Het beleid wordt nu uitgewerkt in programma's en regelingen zoals het ontwikkelprogramma Erfgoed en diverse subsidieregelingen. In het op te stellen ontwikkelprogramma wordt hoe we erfgoedkwaliteiten kunnen benutten bij ruimtelijke opgaven.	13.4 geen aanleiding tot aanpassing.
	13.5 De indiener verzoekt om woningbouw, bedrijventerreinontwikkeling, recreatie en infrastructuur integraal en in samenhang te plannen.	13.5 Zie beantwoording 13.2	13.5 geen aanleiding tot aanpassing.
	13.6 De indiener verzoekt om kleinschalige, passende energieopwekking en duurzame/circulaire ontwikkelingen breder mogelijk te maken.	13.6 Voor nu wordt in de visie voorgesteld om dit in elk geval voor nieuwe bedrijventerreinen toe te staan. Doel van de visie is zeker niet om dit uit te sluiten voor andere beleidsterreinen maar dan zal per vraagstuk gekeken worden naar wat de ruimtelijke en	13.6 geen aanleiding tot aanpassing.

		energetische impact is van de betreffende ontwikkeling	
	13.7 De indiener verzoekt om lokale maatschappelijke organisaties en marktpartijen structureel en vroegtijdig bij de planvorming te betrekken.	13.7 We onderschrijven het belang van een zorgvuldige en tijdige betrokkenheid van lokale maatschappelijke organisaties en marktpartijen bij de planvorming. Waar relevant, worden deze partijen in een vroegtijdig stadium betrokken, zodat hun kennis, belangen en inzichten kunnen worden meegewogen bij de verdere uitwerking van plannen. De keuze om wel of geen participatie toe te passen en mate ervan worden afgestemd op de aard, omvang en fase van het betreffende traject.	13.7 geen aanleiding tot aanpassing.
	13.8 De indiener verzoekt om bij de kadernota 2027-2030 en begroting inzicht te geven in de benodigde uitvoeringscapaciteit en financiële middelen en ruimte te houden voor tussentijdse bijsturing.	13.8 De ambities en speerpunten uit de omgevingsvisie zullen inderdaad later vertaald worden naar de financiële stukken zoals de kadernota en de begroting	13.8 geen aanleiding tot aanpassing.

Ambtshalve wijzigingen

Naast de ingekomen zienswijzen is het voorstel om ook enkele ambtshalve wijzigingen door te voeren. Deze zijn bedoeld ter verduidelijking van bepaalde beleidsuitgangspunten, extra doorvertaling uit eerder vastgestelde beleidsnota's en een stukje toelichting op het vervolg na vaststelling. Dit laatste met name vanwege het toetsen van mogelijke principeverzoeken op basis van deze omgevingsvisie na vaststelling. De voorgestelde aanpassingen betreffen nadrukkelijk geen nieuwe beleidskeuzes maar zijn allen gebaseerd op reeds vastgestelde visies en nota's.

Onderwerp	**Tekstvoorstel**	**Waar invoegen**
Duiding kernenkeuze woningbouw	In elke kern is ruimte voor een woningbouwontwikkeling passend bij de schaal en omvang van de kern. Gelet op de schaal en omvang van deze ontwikkelingen is er voor gekozen om daar op de kaart geen voorkeuren voor aan te geven maar per initiatief te toetsen aan de reeds geldende regels.	Hoofdstuk 4.4 wonen, kopje "Waar worden deze woningen gerealiseerd?" na "Kleinschalige groei in de overige kernen is daarbij niet uitgesloten, maar grotere woningbouwontwikkelingen worden voorzien in de dragende kernen"
3eUitwerking nieuw bedrijventerrein	We nemen zelf de regie op de ontwikkeling van dit nieuwe bedrijventerrein en zullen daar een apart plan van aanpak voor ontwikkelen. Daarbij is het nadrukkelijk de bedoeling om dit nieuwe bedrijventerrein in te zetten voor de komst van nieuwe bedrijvigheid gekoppeld aan de in de Economische Agenda gekoppelde vijfde sector.	Hoofdstuk 5, kopje "toelichting kaart" na "Dat betekent dat we rekening houden met wateropvang, efficiënte omgang van energie en grondstoffen en ruimte houden voor een duurzame inrichting."
Nieuwvestiging verblijfsrecreatieterreinen	Uitgangspunt hierbij is dat nieuwvestiging van verblijfsrecreatie van zowel campings, vakantieparken als hotels in principe is uitgesloten.	Hoofdstuk 4.5 kopje "Toerisme en recreatie" ter vervanging van de zin "Uitgangspunt hierbij is dat nieuwvestiging van verblijfsrecreatie in principe is uitgesloten."
Duiding clustering en concentratie detailhandel	In de Economische Agenda is de actie benoemd om nader beleid voor detailhandel uit te werken. In deze nog op te stellen uitwerking zal specifiek aandacht worden besteed in welke kernen we deze clustering willen nastreven evenals de manier waarop we dit voor ogen hebben en wat de rol van onszelf daarbij is.	Hoofdstuk 4.5 kopje "Detailhandel" na "Om de detailhandel aantrekkelijk te houden voor zowel inwoners als bezoekers, vinden we het belangrijk dat winkels, met name in

		de centra, zoveel mogelijk worden geclusterd en geconcentreerd blijven.”
Nonagon als toetsingskader	Het Nonagon is op een positieve manier bedoeld als een inspiratie- en toetsingskader voor initiatieven. Middels dit instrument kunnen we samen met initiatiefnemers kijken hoe we ontwikkelingen passender kunnen maken zodat ze nog beter aansluiten bij onze doelstellingen en ambities. Het is nadrukkelijk niet bedoeld als harde weigeringsgrond maar moet gelezen worden als een uitnodiging tot het optimaliseren van ontwikkelingen.	Hoofdstuk 6 2de alinea na ”Op die manier zorgen we dat ontwikkelingen integraal beoordeeld worden en niet langer op individuele aspecten.”
Circulair en grondstoffen	bij de inrichting van onze leefomgeving zetten we daarnaast in op zorgvuldig gebruik van grondstoffen en circulaire oplossingen. Door hergebruik van materialen, gebouwen en vrijkomende grondstoffen stimuleren we een duurzame inrichting van het landschap en beperken we het gebruik van nieuwe grondstoffen. Hiermee versterken we zowel de kwaliteit van onze leefomgeving als onze bijdrage aan een circulaire economie.	Hoofdstuk 6 kopje “Overkoepelende ambitie: Een verweven landschap” na “Zo zorgen we dat de kwaliteit van ons landschap verbeterd wordt zodat al onze inwoners en bezoekers hiervan kunnen genieten.”